

مجمع از شمول شفافیت خارج شده است؟

طرح «شفافیت» همچنان در بلاتکلیفی

با وجود آنکه فقط چند ماه تا پایان عمر مجلس یازدهم باقی مانده، اما طرح شفافیت که یکی از اولین طرح‌های این مجلس بود، هنوز تبدیل به قانون نشده است.

خبرگزاری مهر، گروه سیاست، «شفافیت» کلیدواژه‌ای است که برخی از نمایندگان فعلی مجلس با تاکید بر توجه به آن توانستند رأی مردم را بگیرند و راهی خانه ملت شوند؛ علی‌رغم اینکه این طرح در مجلس یازدهم فراز و نشیب‌های زیادی داشته اما هنوز تبدیل به قانون نشده است چراکه هیأت عالی نظارت مجمع تشخیص مصلحت نظام، ایراداتی به مصوبه مجلس وارد کرد.

آبان ماه سال ۱۴۰۱ بود که «هادی طحان‌نظیف» سخنگوی شورای نگهبان این موضوع را اعلام کرد و توضیح داد: «اکثر ایرادات شورای نگهبان به طرح شفافیت قوای سه‌گانه و دستگاه‌های اجرایی و سایر نهادها» برطرف شده و مصوبه در اختیار مجلس است اما ایرادهای هیأت عالی نظارت در خصوص این طرح در همه موارد کماکان بر قوت خودش باقی و به مجلس ارسال شده است.» سخنگوی شورای نگهبان تاکید کرد: «باید تعامل بیشتری بین مجلس و هیأت عالی نظارت صورت بگیرد تا ایرادهای هیأت عالی نظارت در همین مرحله حل شود. در غیر این صورت هم بن‌بستی در نظام حقوقی ما وجود ندارد و در در این صورت این مصوبه به صحن مجمع تشخیص مصلحت نظام می‌رود.»

ارجاع طرح شفافیت به مجمع تشخیص

اوایل امسال بود که مجمع تشخیص مصلحت نظام در جلسه‌ای، طرح «شفافیت قوای سه‌گانه، دستگاه‌های اجرایی و سایر نهادها» را رسیدگی کرد که در آن جلسه «محمدباقر ذوالقدر» دبیر مجمع تشخیص مصلحت نظام، گفت: «دو ماده از مواد طرح شفافیت قوای سه‌گانه، دستگاه‌های اجرایی و سایر نهادها به دلیل ایراد شورای نگهبان و اصرار نمایندگان بر مصوبه خود برای تشخیص مصلحت به مجمع تشخیص ارجاع شده است.»

وی در تشریح اختلاف مجلس شورای اسلامی و شورای نگهبان در مواد ۳ و ۴ این مصوبه، گفت: «شورای نگهبان بر این دو ماده، اشکال تعارض با قانون اساسی را مطرح کرده است. در ماده ۳ این مصوبه، مجمع تشخیص مصلحت نظام در صدر دستگاه‌هایی است که باید مشروح مذاکرات خود را در رسیدگی به موارد اختلافی، ظرف یک ماه در پایگاه اطلاع‌رسانی منتشر کند که این بخش از مصوبه با مخالفت شورای نگهبان مواجه شده است و آن را مغایر اصل ۱۱۲ قانون اساسی دانسته‌اند.»

ذوالقدر در ادامه به ماده چهار طرح شفافیت اشاره کرد و در توضیح آن افزود: «در ماده ۴ برخی نهادها و دستگاه‌ها از جمله مجمع تشخیص مصلحت نظام و هیأت عالی نظارت موظف شده‌اند که سالانه از اجرای طرح شفافیت به مجلس شورای اسلامی گزارش دهند که شورای نگهبان این ماده را مغایر اصل ۱۱۰ قانون اساسی دانسته است.» البته جلسه مجمع تشخیص مصلحت نظام به همین یک مورد ختم نشد و مجمع، چندین بار برای بررسی موارد اختلافی میان مجلس و شورای نگهبان درباره طرح شفافیت، تشکیل جلسه داد و هر بار هم پس از بررسی طرح شفافیت قوای سه‌گانه، اصلاحات انجام شده توسط مجلس را مغایر سیاست‌های کلی نظام و سیاست‌های مصلحتی نظام تشخیص داد. «محمدباقر ذوالقدر» درباره نظر مجمع، گفت: «مجلس در مورد ایراد هیأت عالی نظارت و شورای نگهبان به ماده ۳ (شفافیت) مذاکرات مجمع تشخیص مصلحت نظام، بر نظر خود اصرار ورزیده است. در ادامه اعضای مجمع به اتفاق آرا تاکید کردند که مغایرت‌های اعلام شده به قوت خود باقی است و اصلاح نشده است.»

اخیراً یک نماینده مجلس خبر جدیدی از طرح شفافیت داده و گفته بر اساس توافق صورت‌گرفته بین مجلس و مجمع، مجمع تشخیص مصلحت نظام از شفافیت مستثنی شده است. «حسین محمدصالحی» عضو کمیسیون امور داخلی کشور و شوراها در این مجلس درباره آخرین وضعیت بررسی طرح شفافیت قوای سه‌گانه، دستگاه‌های اجرایی و سایر نهادها به خبرگزاری «تسنیم» گفت: «بررسی ایرادات شورای نگهبان و مجمع تشخیص مصلحت نظام نسبت به این طرح در دستور کار جلسه اعضای کمیسیون شوراها قرار گرفت که یکی از ایرادات مجمع تشخیص مصلحت نظام نسبت به این طرح، آن بود که مجلس نمی‌تواند درباره شفافیت برای مجمع تصمیم‌گیری کند؛ برای رفع این مشکل در نهایت با تصویب اعضای کمیسیون، مجمع تشخیص مصلحت نظام از این طرح کنار گذاشته شد و اینکه داخلی می‌خواهد شفافیت را طبق آئین‌نامه داخلی خود انجام دهد یا خیر، بر عهده خود مجمع گذاشته شد.»

«محمدصالح جوکار» رئیس کمیسیون امور داخلی کشور و شوراها در مجلس نیز در گفت‌وگو با خبرنگار مهر، این موضوع را تأیید کرد و توضیح داد: «اعضای کمیسیون شوراها با مجمع تشخیص پیرامون طرح شفافیت جلساتی داشتند و در مذاکرات انجام شده مقرر شد تا برخی مواد طرح شفافیت مانند شفافیت جلسات مجمع تشخیص مصلحت نظام، هیأت عالی نظارت و شفافیت تعداد دیگری از هیأت‌ها از طرح حذف شود تا با اعمال این اصلاحات به تأیید شورای نگهبان برسد. پس از تصویب این موارد در کمیسیون و سپس صحن مجلس، مجدداً طرح اصلاحی شفافیت برای تأیید نهایی به شورای نگهبان ارسال خواهد شد.»

ذکر این نکته هم لازم است که «حذف شمول مجمع»، در واقع مصوبه کمیسیون شوراها بوده و این مصوبه برای رأی نهایی، احتمالاً چهارشنبه هفته جاری در دستور کار صحن مجلس قرار خواهد گرفت و پس از اصلاح در مجلس، مصوبات جهت اعلام نظر نهایی به شورای نگهبان ارسال شود. یکی دیگر از ایرادات وارده به طرح شفافیت، درباره «موارد محرمانه» آن است که اخیراً در جلسه کمیسیون شوراها در مجلس برای رفع این ایراد مصوب شد موارد محرمانه‌ای که باید سری بمانند، تشخیص درباره محرمانه‌بودن آن‌ها، بر عهده همان دستگاه و نهاد باشد و قرار شد که یک کارگروه ۶ نفره از قوای سه‌گانه تشکیل شود که ۲ تن از اعضای کمیسیون

شوراهای مجلس در آن حضور داشته باشند و درباره اینکه یک موضوعی محرمانه است یا خیر، تصمیم‌گیری کنند. «ابوالفضل ابوترابی» عضو کمیسیون امور داخلی کشور و شوراها در مجلس در این زمینه توضیح داد: «ماده یک این طرح باقی مانده است که قرار شد یک کارگروه ویژه ذیل مجمع تشخیص تشکیل شود و دغدغه و نگرانی در خصوص شفافیت درباره برخی مسائل محرمانه برطرف شود. پیش‌بینی ما این است که ظرف یکی دو هفته آینده این کارگروه تشکیل شود.» بر این اساس، انتظار می‌رود طرح شفافیت به زودی در مجمع تشخیص مصلحت نظام تعیین تکلیف و در صورت تأیید شورای نگهبان، تبدیل به قانون شود.

نگاهی به سیر بررسی طرح شفافیت در

مجلس یازدهم

طرح شفافیت آرای نمایندگان، یکی از نخستین طرح‌هایی بود که در مجلس یازدهم اعلام وصول و در بهمن سال ۹۹ در صحن مجلس رسیدگی شد؛ در آن مقطع کلیات طرح شفافیت نمایندگان با وجود ۱۵۳ رأی موافق، تصویب نشد.

«علی خضریان» نماینده مردم تهران در مجلس اخیراً در جمعی دانشجویی درباره علت رد آن طرح اظهار کرد: «در آاز به کار مجلس یازدهم دیدیم طرح شفافیت دغدغه عموم نمایندگان نیست، از این رو تبدیل این موضوع به یک دغدغه برای همه نمایندگان نیاز به زمان داشت. سرانجام طرح شفافیت آرای نمایندگان در دی سال ۱۳۹۹ به صحن آمد و رأی به کلیات آن با زمان رأی‌گیری کلیات لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ در یک هفته در دستور قرار گرفت که به دلیل اختلاف نظرها میان نمایندگان باعث شد تا کلیات طرح شفافیت که نیازمند تغییر قانون آئین‌نامه و کسب دو، سوم آرا بود، دو یا سه رأی کم آورده و تصویب نشد.»

بعد از رد کلیات طرح شفافیت آرای نمایندگان در صحن مجلس، این طرح به کمیسیون آئین‌نامه داخلی مجلس بازگشت و از نمایندگان خواسته شد تا پیشنهادات خود را نسبت به آن ارائه کنند.

تسری شفافیت به همه دستگاه‌ها

مدتی از ارجاع طرح شفافیت به کمیسیون شوراها گذشت اما خبری از بررسی مجدد آن در صحن مجلس نشد. «سید نظام‌الدین موسوی» سخنگوی هیأت رئیسه مجلس شورای اسلامی در جمع خبرنگاران حاضر شد و از اصلاح طرح شفافیت خبر داد و گفت: «ما باید نظام جامع شفافیت داشته باشیم و مصوبه طرح شفافیت را به همه دستگاه‌ها

چالش حقوق و تورم؛ حقوق بگیران را قربانی نکنید!

ادامه از صفحه یک

اگر قانون اجرا شود و ناظران اجرای قانون نسبت به عدم اجرای آن حساس باشند و متخلفین را مجازات کنند می‌توان منتظر یک تصمیم منطقی و قانونی بود وگرنه ترازوی سالیان متمادی تکرار خواهد شد. بر اساس ماده ۱۵۰ قانون برنامه چهارم توسعه کشور؛ دولت موظف است حقوق کارکنان و بازنشستگان را متناسب با تورم افزایش دهد. اگرچه این ماده قانونی در برنامه پنجم و ششم صریحاً نسخ نشده است اما در ماده ۵۰ برنامه پنجم افزایش حقوق به دولت محول شده و در ماده ۲۸ برنامه ششم_ که اکنون نیز هنوز جاری است _دولت موظف است در حدود اعتبارات هزینه‌ای سالانه و متناسب با نرخ تورم نسبت به تعیین ضریب حقوق کارکنان دولت در لویاح بودجه سنواتی اقدام کند.

در مورد کارگران نیز ماده ۳۱ قانون کار تصریح می کندکه ؛حداقل مزد کارگران با توجه به درصد تورم اعلام شده از سوی بانک مرکزی تعیین می‌شود و بالاخره بر اساس ماده ۹۶ قانون تأمین اجتماعی سازمان مکلف است میزان کلیه مستمری‌های بازنشستگی را در فاصله زمانی که حداکثر از سالی یک بار کمتر نباشد یا توجه به افزایش هزینه زندگی با تصویب هیئت وزیران به همان نسبت افزایش دهد.

در همه این مصوبات قانونی افزایش حقوق متناسب با تورم ونه ضریبی از تورم_ قطعی است و البته از نظر منطق اجتماعی و اقتصادی نیز باید این تناسب حفظ شود تا از فقیرتر شدن اقشار حقوق بگیر جلوگیری شده و دهک‌های متوسط جامعه به دهک‌های فقیر ریزش نکنند.

متأسفانه حداقل در دو دهه اخیر تقریباً هیچگاه _به جز یکی دو مورد _این قوانین اجرا نشده و همواره با تمسک به توهم "تورم زا" بودن، افزایش حقوق با تورم فاصله جدی داشته است و هیچگاه نهادهای نظارتی دولت‌ها را به خاطر این قانون شکنی آشکار سنواتی مواخذه نکرده و آنها را به خاطر این تخلف بزرگ ،اشکار و فقیرزا تنبیه نکرده اند. این باعث شده که اکنون حقوق بگیران تحت شدیدترین فشارهای اقتصادی بوده و بین درآمد و هزینه آن‌ها شکاف جدی ایجاد شده است.

در این میان اظهارات برخی مقامات دولتی موجب شگفتی است؛ داوود منظور رئیس سازمان برنامه و بودجه گفته است؛ ظرفیت افزایش ۳۰ درصدی حقوق وجود ندارد و اگر این کار را بکنیم موجب تورم می شود.
صوت مرتضوی وزیر کار و امور اجتماعی نیز _که در سال ۱۳۹۲ با لیسانس الهیات شهردار مشهد بود و در ۱۰ سال گذشته علی رغم داشتن مشاغل بسیار مهمی چون شهردار مشهد، مدیرعامل سازمان موقوفات آستان قدس ،ریاست سازمان اموال و املاک بنیاد مستضعفان و معاون اجرایی رئیس جمهور موفق به کسب دکترای حقوق عمومی شده است!_ اکنون در قامت یک اقتصاددان مدعی است که افزایش ۵۷ درصدی حقوق کارگران در سال ۱۴۰۱ موجب تورم ۴۵ درصدی شده است.این در حالی است که بهادری سخنگوی دولت از این تصمیم با افتخار به عنوان یکی از دستاوردهای دولت رئیسی یاد می‌کند.

واقعیت آن است که وزیر کار برای توجیه تصمیم غیر قانونی خود آدرس غلط می دهد؛عامل اصلی تورم ۴۵ درصدی سال ۱۴۰۱ حذب ارز ترجیحی ، کاهش ۱۰۰ درصدی ارزش پول ملی و گرانی ۳۰۰ درصدی صدها قلم کالای مورد نیاز مردم از گوشت،مرغ، تخم مرغ تا لبنیات و...بود. اگرچه نباید ازعوامل دیگرتورم از جمله سیاست‌های پولی و بانکی ،بنگاه داری بانکها،عدم تحقق وعده های دولت در ساخت مسکن و در نتیجه افزایش شدید مسکن و اجاره بها ،تحریم و ... نیز غافل شد.

صرف نظر از تناقض دیدگاه‌های مقامات دولت در خصوص تاثیر افزایش حقوق بر تورم ،واقعیت این است که این تاثیر نه تنها هرگز از نظر علمی ثابت نشده بلکه صاحب نظران اقتصادی تاثیر افزایش حقوق بر تورم را کمتر از ۱۵درصد می دانند.

دریک پژوهش علمی در پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی(*) برای بررسی این تاثیر در طی ۲۰ سال از سال ۱۳۵۲ تا ۱۳۹۲ اثبات شده است که "افزایش حداقل دستمزد اثر معناداری بر تورم نداشته است، بلکه توصیه سیاستی این پژوهش آن است که همراه با افزایش تورم در کشور افزایش متناسب حداقل دستمزد بان ضروری است تا کاهش حداقل دستمزد حقیقی نیروی کار جبران شود، بدون آنکه نگرانی تورمی آن وجود داشته باشد."

تازمانی که مقاماتی با حقوق ۵۰ میلیونی و سایر درآمدهای چند برابری ریاست و عضویت در شوراهای عالی ومجامع عمومی و هیئت مدیره‌های شرکت‌های دولتی _که هرگز نمی توانند سفره های خالی حقوق بگیران را درک کنند _در مورد افزایش حقوق کارمندان، کارگران و بازنشستگان تصمیم گیری می‌کنند، وضعیت به همین منوال است !

انتظار می‌رود در چالش افزایش حقوق و تورم؛ دولت و مجلس نظریه ها و پژوهش‌های علمی را مبنای تصمیم گیری قرار داده و به بهانه غیرعلمی و غیر قابل اثبات توهم "تورم زا" بودن افزایش حقوق، در سال ۱۴۰۳ باز هم کارمندان ،کارگران و بازنشستگان را قربانی نکنند!

اخبار

رئیس دفتر رئیس جمهور:

تفکیک استان تهران به شرقی و غربی با توجه به اقتضانات منطقه‌ای انجام می‌شود

اسماعیلی با بیان اینکه تصمیم دولت برای تفکیک استان تهران به شرقی و غربی مبتنی بر نظرات کارشناسی خواهد بود، گفت: ایجاد استان نیازمند مصوبه مجلس است.

غلام‌حسین اسماعیلی درخصوص برخی انتقادات نسبت به تصمیم دولت مبنی بر تفکیک استان تهران به شرقی و غربی اظهار داشت: در هر حال این یک بحث کارشناسی جدی و تقاضایی است که انجام شده و به طور قطع تصمیم دولت مبتنی بر نظرات کارشناسی و اقتضانات منطقه‌ای خواهد بود.

وی با اشاره به اینکه بنا به نظر و گفته رئیس جمهور این موضوع به بررسی نیاز دارد، تصریح کرد: اکنون دولت مصوبه‌ای در این زمینه ندارد.

رئیس دفتر رئیس جمهور در بیان اقتضاتاتی که برای تفکیک تهران به استان‌های شرقی و غربی وجود دارد، تاکید کرد: از آنجا که بسیاری از امکانات در تهران است بسیاری از شهرها در نقاط شرقی و غربی استان تهران معتقدند که تا استقلال پیدا نکنند، امکانات بیمارستانی به خدماتی به این مناطق نخواهد رسید.

اسماعیلی یادآور شد: بر اساس دستور رئیس جمهور، این اقدام کاملاً باید در چارچوب فرآیندهای کارشناسی انجام شود، ضمن اینکه اگر در این زمینه به جمع‌بندی هم برسیم نظیر دولت به تنهایی قابل اجرا نیست و ایجاد استان نیازمند مصوبه مجلس است.